

FACTORIUM CULTUURMAKERS

BESTUURSVERSLAG 2020
Behorend bij het Financieel Jaarverslag 2020

Factorium Cultuurmakers maakt werk van *Cultuureducatie*

Factorium Cultuurmakers maakt werk van *werk voor kunstenaars*

Factorium Cultuurmakers maakt werk van *kunst & cultuur voor iedereen*

INHOUD

#1 Samenvatting	5
#2 De Financiën	8
#3 De Prestaties in cijfers	12
#4 Prestaties in de 4 pijlers	14
- Cultuureducatie	
- Onderwijs	
- Expeditie	
- Verhuur	
#5 Marketing & Communicatie	25
#6 Personele cijfers 2020	29
#7 Raad van Toezicht en Ondernemingsraad	30

JAARREKENING

Balans

Staat van Baten en Lasten

Grondslagen voor Financiële verslaglegging

Toelichting op de Balans

Overige gegevens

Toelichting op de staat van Baten & Lasten

Verklaring Accountant

BIJLAGEN

1. Verantwoording Cultuur met Kwaliteit 2020
2. Productverantwoording per gemeente
3. Eigen Vermogen en Reserves per gemeente
4. Wet Normering Topinkomens

Fotografie in dit jaarverslag:

Jostijn Ligtoet & William van der Voort (Cloakture Photography)

#1 SAMENVATTING

2020 was natuurlijk het jaar van Corona, maar het was véél meer. Er zijn veel prachtige dingen gebeurd in 2020. Daarover leest u in dit jaarverslag.

- We begonnen het jaar middenin een florerend seizoen waarin we op 15 maart een spetterend Factorium Festival zouden gaan neerzetten voor kinderen, vaders en moeders en veel andere kunstliefhebbers. Maar we moesten het hoofdgebouw sluiten. In mei en juni mochten we weer meer. In september gingen we opnieuw van start met in ieder geval zo'n 85% van onze activiteiten en in november en december mochten we ons weer beperken en ging het hoofdgebouw weer helemaal dicht.
- Maar met de sluitingen en beperkingen werd 2020 ook het jaar waarin – na jarenlang voorzichtige introducties van digitaal werken – het lesgeven via computer, laptop, iPad en telefoon opeens een (hele) hoge vlucht nam. Een **explosie van digitale creativiteit** vond plaats: koorzangers werden hoorspelmakers, theaterspelers werden filmacteurs, musici bedachten trucs om “samen” te kunnen spelen, dansers dansten met hun hand thuis op het aanrecht of buiten op de pleinen rondom het hoofdgebouw in het centrum en de musicalmakers slaagden erin zelfs met 50 deelnemers tegelijk digitale lessen van niveau te bouwen.
- De afdeling **Marketing & Communicatie** (versterkt met toegewijde stagiaires) deed het heel goed en begon onmiddellijk met de uitzending van de Talent Nights en streams van Factorium activiteiten. We investeerden in camera's en uitzendingen. Het aantal volgers op Facebook groeide van 3.500 volgers op 1 jan 2018 naar 5.547 volgers op 31 dec 2020. Op Instagram van 0 volgers in 2018 naar 2.358 volgers op 31 december 2020. De Factorium video's werden **109.784 keer bekeken** waarvan 96.254 organisch bereik en 13.529 betaald bereik. In totaal tellen we in 2020 zo'n **218.400 videoweergaven** van min. 3 sec. De totale betrokkenheid bij de gepubliceerde video's in 2020 bedroeg 9.500 mensen op basis van 58,8% eigen plaatsingen en 41,1% door deelacties. De Factorium YouTube video's werden ruim **27.500 keer** bekeken.
- **Beheerders en receptionisten** bleken heel flexibel, bouwden een compleet nieuwe corona-proof-balie en zorgden ervoor dat deelnemers en docenten zich mét desinfectie flaconnetjes en mondkapjes via de éénrichting routes hun lokaal konden bereiken en veilig (en bijna gewoon) konden werken. En wie zich niet aan de spelregels hield werd vriendelijk doch beslist gecorrigeerd.
- Dankzij die fantastische medewerkers van Factorium konden veel activiteiten digitaal min-of meer- of in het gebouw met beperkingen- doorgaan en **bleven ruim 95% van alle deelnemers Factorium trouw** ondanks het feit dat de activiteit waarvoor ze ingetekend hadden niet *the real thing* kon zijn.
- We startten in september vol goede moed de **horeca** weer op (na maanden van sluiting van onze vriend Prins Heerlijk) om hem ruim een maand later alweer volledig te moeten sluiten.
- Bij de opstart van het nieuwe seizoen in september zagen we de terughoudendheid van het publiek terug in het aantal inschrijvingen. “*Ga ik nu wel of niet iets doen bij Factorium? Dadelijk kan het weer niet doorgaan...*”. Onzekere tijden dus. Zeker de afdeling dans (dat doe

je nu eenmaal niet zo gemakkelijk via een digitaal alternatief) kreeg bij de opstart van het nieuwe seizoen een flinke dreun. Het was het jaar waarin in totaal ruim **69.000 mensen** actief of receptief **deelnamen** aan Factorium- activiteiten in Tilburg (en Goirle tot 1 september 2020). Da's mooi, maar evengoed: ruim 30.000 minder dan in 2019.

- In de pijler **Cultuureducatie** noteerden we in 2020 ruim 1.000 deelnemers minder in cursussen en workshops. **Ruim 4.200 deelnemers** in 2020 tegen bijna 5.300 deelnemers in 2019.
- **Scholen** gingen dicht. Het was het jaar waarin Factorium ondanks de sluiting van scholen of hun (begrijpelijke) terughoudendheid t.a.v. de nieuwe opstart van culturele activiteiten, **28.519 kinderen** bereikte. Maar ook waar: bijna 6.000 kinderen minder dan in 2019.
- En natuurlijk ging Factorium opnieuw op **Expeditie**. Op zoek naar nieuwe vergezichten, nieuwe projecten en initiatieven zoals de Special Factory, het Urban House, Link Jongeren Theaterfestival, Weekendschool, lessen, workshops, trainingen en congressen samen met zorginstellingen en Andrew Greenwood's S2Move, projecten voor mensen met een beperking (Theatergroepen TOF en Andere Koek), speciale programma's voor ouderen, en wijkprojecten of theaterprojecten i.s.m. The Living Museum. Er werden bij verschillende overheden en fondsen de nodige aanvullende middelen verkregen. Maar ook hier sloeg de corona-crisis toe en kwamen activiteiten een deel van het jaar en/of soms geheel stil te vallen. In totaal namen ruim 3.300 mensen deel aan de Expeditie activiteiten maar dat waren er wel bijna 7.000 minder dan in 2019. U leest het verderop in dit verslag.
- Factorium is ook een **Theater** en **verhuurt** veel en graag aan (aankomende) kunstenaars. Factorium ontvangt in een normaal jaar gemiddeld *alleen in haar theaterzaal* zo'n 24.000 bezoekers. In 2020 waren voorstellingen en concerten nauwelijks aan de orde, stortte de gehele verhuurmarkt in waren de financiële verliezen enorm. De Theaterzaal kende nu slechts 4.200 bezoekers. In 2020 hebben in totaal ruim 28.000 mensen (excl. de deelnemers aan lessen en cursussen) gebruik gemaakt van de faciliteiten. In 2019 waren dat er nog ruim 35.000.
- En 2020 was ook het jaar waarin – middenin de crisis – 32 medewerkers (deeltijd)ontslag moest worden aangezegd (digitaal) als gevolg van het besluit van de **Gemeenteraad van Goirle** om 300.000 euro te bezuinigen op de cursusactiviteiten van Factorium in Goirle, wat het einde en de volledige afbouw van die activiteiten betekende.
- Op 1 september startten in Goirle een aantal dappere docenten in Goirle een **eigen praktijk** in een drietal initiatieven: MuziGo, Musical-Lab en F-FFact Dance Company. Factorium begeleidt de startende ondernemers waar dat kan en we vertrouwen erop dat ze geleidelijk aan op vlieghoogte gaan komen. Ondanks het feit dat de corona epidemie ook voor hun opstartende zelfstandige praktijk enorme (zeker financiële) gevolgen heeft. Het moment om voor jezelf te beginnen kon nauwelijks slechter zijn.
- Factorium, ontwikkelde samen met **M-Lab** Amsterdam, Theaters Tilburg en Fontys Hogeschool voor de Kunsten, een plan in het kader van het vierjarig Rijks Cultuurplan om Tilburg als Musicalstad verder te versterken in een unieke nationale samenwerking van- en voor- jonge makers. Helaas: de Raad voor Cultuur kende de enige plaats die binnen het bestel daarvoor beschikbaar is, toe aan een commerciële musicalpartij in een proces waarmee de Raad voor Cultuur zeker géén schoonheidsprijs heeft verdiend.
- Factorium was ook in 2020 via haar bestuurder actief in de planontwikkeling rondom Piushaven, Koningsplein, Paleising, **Schouwburging** en de herbestemming van het **Paleis**.

- Intern was 2020 ook het jaar waarin een nieuw planningssysteem werd geïmplementeerd en waarin een begin werd gemaakt met de vervanging van het gehele (leerling)administratief- en financieel systeem.
- Voor de gemeente Tilburg verantwoordt Factorium de prestatie-eisen in een special gemeentelijk format waarin de prestatie-eisen staan geformuleerd en worden vergeleken met de realisatie. Als gevolg van de effecten van de corona-pandemie hebben alle fondsen en overheden (dus ook de gemeente Tilburg) aangegeven met coulance om te willen gaan met de prestatie-indicatoren.

Kortom: het zijn spannende tijden en het is een open vraag hoe we hieruit komen.

Maar wat ook waar is: “Never waste a good crisis.” Het jaar 2020 was ook het jaar waarin **het nieuwe Beleidsplan 2021-2024** vorm kreeg en veel enthousiasme opriep. Het plan dat nieuwe ambities, beleidsvoornemens, doelen en noodzakelijke aanpassingen voor de komende vier jaar beschrijft. En daar kregen we in 2020 met zijn allen dan toch weer veel energie van! Laat die nieuwe jaren maar komen, wij hebben er zin!

We gaan aanpassingen doorvoeren die nodig zijn om Factorium zowel financieel als qua maatschappelijk toegevoegde waarde nog eens 150 jaar gezond te houden. Nou ja, in ieder geval de komende vier jaar. Want zeker is dat niets zeker is.....

Loek Sijbers,
Directeur Bestuurder

#2 DE FINANCIËN

Factorium accepteerde de laatste jaren een (beperkt) negatief exploitatieresultaat, dat gedekt kon worden uit reserves. Het eigen vermogen van de organisatie kwam onder druk te staan maar was nog goed te managen. Het besluit van de gemeente Goirle het subsidie geheel af te bouwen bracht Factorium wél *acuut* in de gevarezone. De totale *wettelijke* afbouwkosten – (deeltijd)ontslag voor 32 medewerkers en een afbouw van de overhead in Tilburg met 180K) bedroegen ruim 500K. Ruim meer dan de omvang van het eigen vermogen van Factorium. Gelukkig werd in 2020 met de gemeente Goirle een bestuurlijk zorgvuldige afbouwregeling overeengekomen. Factorium moest weliswaar een deel van de afbouwkosten voorfinancieren maar in de afbouwperiode tot en met december 2022 zal de afbouw naar verwachting ‘budgettair neutraal’ verlopen.

Toen de eerste crisis nipt was bezworen kwam de tweede crisis: corona. De verhuur viel volledig stil, geen horeca, geen kaartverkoop, minder projecten, minder activiteiten, minder deelnemers, het gebouw was maanden gesloten voor lessen en cursussen, de inkomsten daalden sterk en de posten ‘restitutie’ en ‘oninbaar’ stegen.

Het feit dat de gemeente Tilburg in 2020 uitstel verleende van zes maanden huurbetaling leidde ertoe dat de liquiditeit in 2020 niet in het geding is geweest. Bovendien heeft de gemeente Tilburg inmiddels, in 2021 wanneer we dit jaarverslag opmaken, een incidentele bijdrage van 368K beschikbaar gesteld uit de Rijksmiddelen die de ergste financiële pijn, opgelopen in 2020 en de eerste maanden van 2021 als gevolg van de corona epidemie, enigszins verzacht.

Maar in april 2021 bevinden we ons middenin een lockdown met avondklok die (veel) langer duurt dan verwacht en waarvan niemand weet hoelang dat gaat duren en wat de financiële impact in 2021 op de organisatie zal zijn.

2.1. TOELICHTING OP DE VERSCHILLENDE POSTEN

BATEN 2020

Pijler Cultuureducatie (Talentontwikkeling)

Aan de batenkant werd op het totaal van de pijler Cultuureducatie (lessen, cursussen, voorstellingen en concerten) 61K minder gerealiseerd dan begroot, wat niet vreemd is in tijden van pandemie. Toch was het resultaat beter dan verwacht in de 8 maanden prognose. Gevolg van het feit dat het aantal restitutiebetalingen lager was dan verwacht en er toch meer dan verwacht aantal mensen opnieuw intekenden voor een nieuw seizoen vanaf september 2020.

Pijler Onderwijs

Aan de batenkant werd in totaal een verlies geleden t.o.v. begroting ruim 105K. Gevolg van het feit dat de scholen enkel keren gesloten zijn en scholen vervolgens om gezondheidsredenen huiverig waren nieuwe activiteiten op te starten. De afwijking t.o.v. prognose was nihil.

Pijler Expeditie

Aan de batenkant werd bijna 17K minder gerealiseerd t.o.v. begroting. De 8 maanden prognose voorzag nog een verlies van 47.5K. De meevaller is het gevolg van het alsnog verkrijgen van aangevraagde subsidies waardoor activiteiten toch (onder voorwaarden) konden worden uitgevoerd en deelnemersbijdragen konden worden geëind. Dat vond met name plaats in de urban-activiteiten. Activiteiten in het Sociaal Domein (doelgroep van veelal kwetsbare mensen) konden nagenoeg niet plaatsvinden als gevolg van de coronamaatregelen. Voorziene kosten konden niet worden gemaakt. Ook dat maakt het resultaat positiever dan verwacht.

Verhuringen

Het verlies aan baten t.o.v. begroting bedroeg uiteindelijk bijna 88K. Dat is 33K minder dan het in de prognose geraamde verlies van ruim 105K. Dat is het gevolg van onvoorziene meevallers zoals een onvoorziene *toename* van de huur van faciliteiten door Fontys Hogeschool voor de Kunsten. De sector Professionele kunsten werd uitgezonderd van de meeste maatregelen. FHK moest als gevolg van de te hanteren coronamaatregelen vaker uitwijken naar locaties buiten het FHK gebouw. Andere reden was de *interne* verhuur die uiteindelijk bijna 37K gunstiger uitviel dan de prognose.

Subsidies

Subsidies werden (nagenoeg) geheel conform de gemaakte afspraken en begroting gerealiseerd met uitzondering van het incidenteel ontvangen coronaschade subsidie 2020 van ruim 209K.

LASTEN 2020

Loonkosten

Het totaal van de personeelskosten in 2020 is 67.5K hoger dan begroot. De personeelskosten zijn in 2020 feitelijk met ca. 120K gedaald maar het resultaat is het gevolg van de eenmalige transitievergoedingen die betaald moesten worden ten gevolge dan de (deeltijd)ontslagen in Goirle.

Een overschrijding van bijna 44K op Marketing & Communicatie is het gevolg van de noodzakelijke en onvoorziene vervanging, gedurende het gehele jaar, van een zieke medewerker.

Huisvestingskosten

Op deze post werd 36.5K minder uitgegeven. De kosten voor de dependances in de stad realiseerden (door verhuizing of het afstoten van locaties) lager dan begroot. Daarnaast werd in 2020 minder geïnvesteerd in algemene ARBO zaken waaronder BHV trainingen.

Weliswaar werd in 2020 over 6 maanden uitstel van (huur)betaling verleend door de gemeente Tilburg, maar dat had slechts een tijdelijk positieve invloed op de liquiditeit; niet op de exploitatie en realisatie.

voorstellingen, concerten en andere activiteiten geen doorgang konden vinden en dus voorziene kosten ook niet gemaakt werden. Daar waar presentatie alternatieven werden gevonden waren de kosten lager dan bij reguliere presentaties.

Organisatiekosten

Op deze post werd conform begroting gerealiseerd. De post oninbare debiteuren is ruim 13K hoger dan begroot als gevolg van de effecten van de coronapandemie.

Daarmee werd het exploitatieresultaat in 2020 positief 12.5K. Dat is 111K gunstiger dan oorspronkelijk begroot (-98.5K). Dat is deels het gevolg van het feit dat Factorium de corona schade 2020 vergoed kreeg door de gemeente Tilburg en deels door het feit dat in 2020 financieel aan de kostenkant erg scherp aan de wind gevaren werd en bezuinigd werd waar dat redelijkerwijs mogelijk was..

2.2 RISICOANALYSE 2021 EN 2022

Twee risico's, waarvan we de balans pas in 2022 kunnen opmaken, willen we hier benoemen:

1. De beschikking Corona schade 2020 van de gemeente Tilburg.
2. De afwikkeling van de liquidatie van de afdeling Goirle die financieel loopt t/m december 2022.

Ad.1.

In oktober 2020 werd een geraamd coronaschadebedrag over 2020 (209K) en 2021 (160K) van totaal 369K gevraagd en verkregen van de gemeente Tilburg (rijksmiddelen die via de gemeente gedistribueerd werden). Anno april 2021 is onduidelijk hoe lang de lock down met avondklok nog gaat duren en wat de financiële impact in 2021 op de organisatie zal zijn.

Het wérkelijke schadebedrag over kan nog niet worden verwerkt in deze jaarrekening omdat de activiteiten van Factorium *niet* in kalenderjaren maar in seizoenen (sept. 2020 t/m juli 2021) worden uitgevoerd. De in 2020 reeds gefactureerde gelden t.a.v. lessen, cursussen en projecten moeten in 2021 wellicht weer worden gerestitueerd omdat Factorium (door overmacht) onvoldoende kon leveren. Om die onzekerheid het hoofd te bieden is de schade vergoeding 2020 van 209K in de jaarrekening 2020, in overleg met de accountant, in een bestemmingsreserve geplaatst.

Ad.2.

De Jaarrekening 2020 laat een negatief eigen vermogen Goirle zien dat veroorzaakt wordt door de frictiekosten die het gevolg zijn van de afbouw van de activiteiten in Goirle. Er zijn zorgvuldige afspraken gemaakt ten aanzien van financiële afwikkeling 2021 en 2022 om uiteindelijk in 2023 – dat is het streven – tot een dekking van alle afbouwkosten te komen op basis van het restsubsidie in 2021-en 2022. Factorium verantwoordt subsidiemiddelen Goirle voor de jaren waarin- en waarvoor-ze verstrekt zijn. In de afspraken met de gemeente Goirle is een voor Factorium risicovolle zinsnede opgenomen: “Onder voorbehoud van jaarlijkse goedkeuring van de gemeentelijke begroting door de gemeenteraad Goirle.” De gemeente Goirle staat voor zware gemeentelijke bezuinigingen. Voor Factorium bestaat het risico dat de gemeente Goirle haar verplichtingen in 2021 en/of 2022 – al zou ze dat willen – mogelijk niet zou kúnnen nakomen. Op de langere termijn (2023) kan pas worden vastgesteld of de afbouwkosten werkelijk gedekt worden door de verkregen subsidies.

#3 DE PRESTATIES IN CIJFERS

Factorium in Cijfers					
			Realisatie	Begroting	Realisatie
ALGEMEEN:			2020	2020	2019
Bereik					
	Cursussen				
		Muziek	2.471	2.770	3.242
		Dans	1.008	1.060	1.230
		Musical	284	260	256
		Theater	450	470	566
		Totaal	4.213	4.560	5.294
	Onderwijs				
		aantal leerlingen	8.970		15.144
		aantal leerlingen cmk(2)	13.266		13.035
		aantal leerlingen Muziekimpuls	5.292		5.260
		aantal leerlingen Xpect	991		1.012
		Totaal aantal leerlingen bereik Onderwijs	28.519	24.000	34.451
	Expeditie				
		aantal deelnemers Talentontwikkeling Kinderen	2.865	1.000	4.733
		aantal deelnemers Breed Kennismaken	476	4.500	5.327
	Overig				
		aantal voorstellingen	83	200	249
		aantal overige verhuringen*	3.633	1.500	5.207
		aantal bezoekers Factoriumzaal	4.261		23.039
		aantal deelnemers overige verhuringen	24.764	35.000	29.957
	Dienstverleningscapaciteit				
	Cursussen	aantal uren	35.545	37.387	41.251
	Onderwijs	aantal leerlingcontacturen	47.624	40.000 *	46.216
		aantal projecten	111	200 *	192
		aantal uren	16.574	15.356	18.585
	Projecten	aantal projecten	6	25 *	27
		aantal uren	5.005	3.944	5.503
			geschat	*	
FINANCIEEL	x € 1.000				
	Baten				
		Subsidies	3.200	3.147	3.196
		Deelnemersbijdragen / overige inkomsten	1.724	2.033	1.987
	Lasten				
		Personeelskosten primair proces	2.638	2.723	2.826
		Personeelskosten overhead	1.216	1.015	1.089
		niet personele kosten	1.276	1.495	1.426
		resultaat, onttrokken aan reserve	-206	-53	-159

Als gevolg van de corona pandemie en het verlies van (lessen en cursussen in) Goirle (vanaf sept 2020) werden in 2020 ruim 1.000 minder deelnemers aan lessen, cursussen en workshops genoteerd.

In Onderwijs werden als gevolg van de schoolsluitingen - en opnieuw een lock-down vanaf december - en de voorzichtigheid van scholen bij de herstart, 17 % minder (ca. 6.000) leerlingen bereikt.

Ook in Expeditie, Verhuur, Voorstellingen en bezoekers werden in 2020 als gevolg van de corona pandemie fors lagere aantallen gerealiseerd. De cijfers spreken voor zich.

Die cijfers vertalen zich natuurlijk ook in aantallen uren en deelnemers voor lessen, cursussen en workshops, Onderwijs en Expeditie wanneer we ze uitsplitsen.

UREN EN DEELNEMERS IN 2020 IN TILBURG EN GOIRLE						
	Gerealiseerde Uren			Bereik deelnemers		
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Totaal						
Muziek	24.010	23.971	28.105	2.471	2.770	3.242
Dans	4.674	5.706	6.189	1.008	1.060	1.230
Musical	5.064	5.763	5.173	284	260	256
Theater	1.797	1.947	1.784	450	470	566
totaal cursussen	35.545	37.387	41.251	4.213	4.560	5.294
Onderwijs	16.574	15.356	18.585	28.519	24.000	34.451
Expeditie	5.005	6.584	5.503	2.681	5.500	10.060
Totaal	57.124	59.327	65.339	35.413	34.060	49.805
Tilburg						
Muziek	20.749	19.257	22.167	2.034	2.250	2.637
Dans	4.310	5.081	5.602	903	900	1.020
Musical	4.747	5.187	4.694	257	240	236
Theater	1.797	1.947	1.784	433	410	494
totaal cursussen	31.603	31.472	34.247	3.627	3.800	4.387
Onderwijs * Inclusief CMKT	13.833	12.921	15.366	21.481	22.000	26.678
Expeditie	5.005	6.584	5.503	2.681	5.500	10.060
Totaal	50.441	50.977	55.116	27.789	31.300	41.125
* Verdeling geschat						
** Verdeeld over xxx deelnemers, bereik jongeren en xxxxxx deelnemers Kennismaken in de stad						
Goirle						
Muziek	3.261	4.714	5.938	437	520	605
Dans	364	625	587	105	160	210
Musical	317	576	479	27	20	20
Theater	-	-	-	17	60	72
totaal cursussen	3.942	5.915	7.004	586	760	907
Onderwijs	2.741	2.435	3.219	7.038	2.000	7.773
Expeditie	-	-	-	-	-	-
Totaal	6.683	8.350	10.223	7.624	2.760	8.680

Het totaal bereik van deelnemers (excl. verhueringen, bezoekers enz.) in Tilburg en Goirle samen, was in 2020 t.o.v. 2019 zo'n 29% lager. Het totaal aantal gerealiseerde uren in de pijlers Cultuureducatie, Onderwijs en Expeditie was t.o.v. 2019 slechts zo'n 13 % lager. Afzeggingen, opnieuw opstarten en toch weer stopzetten en weer opstarten van activiteiten vraagt om een enorme organisatie inzet. Dat verklaart het verschil.

#4 DE PRESTATIES IN DE 4 PIJLERS

1. CULTUUREDUCATIE

In 2020 werden in de lessen, workshops en cursussen 4.213 deelnemers genoteerd. Factorium kent al 152 jaar een bijzonder seizoen programma van honderden, cursussen, workshops, masterclasses, meet-ups, presentaties, voorstellingen en concerten in de disciplines muziek, theater, dans en musical. Zo ook in 2020 zij het met de nodige hick-ups als gevolg van de corona epidemie. Een extra vermelding verdienen hier vier bijzondere onderdelen van het Top-Talentontwikkelingsprogramma van Factorium die in hoge mate docentenkostendekkend worden gerealiseerd:

1. De in Nederland unieke Musical vooropleiding heeft als de MusicAllFactory (MAF) inmiddels in Nederland en België naam gemaakt. Hierin is de samenwerking met de burens Fontys Hogeschool voor de Kunsten (FHK) belangrijk. In 2020 bedroeg na selectie het aantal (bijzonder getalenteerde en hoge aantal) deelnemers 94. De musicalpresentaties in de zomer van de bestaande groepen verliepen via Social Media kanalen en hebben daarmee een (veel) groter bereik in Nederland en Vlaanderen gerealiseerd (soms 16.000 views per voorstelling) dan bij kaartverkoop bij live-optredens. Dat is ongetwijfeld één van de redenen waarom zo veel nieuwe (talentvolle) deelnemers zich hebben gemeld bij MAF Factorium.
2. Ook werd als onderdeel van de MusicAllFactory in 2020 een nieuwe opleiding gestart voor junioren tussen de 12 en 14 jaar, talenten die elders al podiumervaring hebben opgedaan en ambitie hebben voor het musicalvak. Aantal deelnemers: 13
3. Daarnaast verzorgt Factorium de vooropleiding Rockacademie Auditie Coaching (RAAC) waarin talenten uit de popmuziek worden voorbereid op een auditie aan de FHK Rockacademie: Aantal deelnemers: 14.

4. Bovendien verzorgt Factorium de vooropleiding voor de Nederlandse Theaterscholen, LOT.
Aantal deelnemers: 8.
5. In de muzieksector kent Factorium de Topstream voor bijzonder getalenteerde cursisten.
Aantal deelnemers: 8.

De programmering en invulling van lessen, events, presentaties en uitvoeringen moest in 2020 om begrijpelijke redenen anders dan anders. Er is in korte tijd veel geleerd en geïnnoveerd als het gaat om online lesgeven en het maken van films en live-streams van presentaties.

Een bijzondere vermelding past hier voor de Talent Nights: live-streams vanuit het Factorium Theater met aandacht voor elke discipline muziek, theater, dans, urban en hiphop en musical. Voor verdere inzet van deze digitale middelen verwijzen we u naar het hoofdstuk Marcom.

Tussen de lockdowns en beperkende maatregelen door waren er voldoende momenten om live deel te nemen aan allerlei activiteiten zoals de Zin in Alles Dagen in februari en oktober, Spotlights Dansmakers dag, de Dans Carrousel op locatie in juni, de Zomer dansweek in juli, Dansweekend in augustus en het Openingsweekend in september. Veel presentaties, voorstellingen en concerten werden vertaald in digitale activiteiten: films, clips, hoorspelen, concertstreams enz. Omdat veel van deze innovatieve en extra activiteiten noodzakelijkerwijs een hoog internetgehalte hadden leest u daarover meer in het hoofdstuk Marketing en Communicatie.

2. ONDERWIJS

ONDERWIJS	2020	2019	2018
Primair	28.519	34.451	32.611
Aantal scholen Tilburg en Goirle	33 + 6	33 + 6	33 + 6
Aantal met eigen producten. & diensten	8.970	15.144	15.292
Aantal met CMK in T & G	13.266	13.035	10.932
Impuls Muziekonderwijs	5.292	5.260	5.344
Project Xpect	991	1.012	1.043

Factorium Onderwijs is in 2020 gaan werken vanuit een nieuwe visie. We bieden educatie aan in kunst en cultuur, waarbij we garant staan voor kwaliteit en gericht zijn op het ontzorgen van de scholen. Cultuuronderwijs, Wij regelen het!

Het onderwijs van Tilburg en Goirle kan bij Factorium terecht voor alles wat er op het gebied van cultuuronderwijs nodig is:

- Van het inhuren vakdocent tot losse workshops,
- Van VVE (vroeg- en voorschoolse educatie) tot scholing en coaching voor leerkrachten,
- Van online-les in coronatijd tot het ontwikkelen van een schoolvisie op cultuuronderwijs.

We zijn in 2020 sterker gaan werken vanuit cultureel ondernemerschap. Dit betekent dat we actief kansen zoeken in de markt en aansluiten bij de veranderende vraag van maatschappij en onderwijs. Dit doen we onder andere door intensief samen te werken met andere educatieve partners zoals: CisT, Art-Fact, Theaters Tilburg, Bibliotheken, het Ontdekstation, Stadsmuseum Tilburg, Textielmuseum, De Pont en vele zelfstandig werkende kunstvakdocenten.

Wat waren, naast de grote lijnen waarin Factorium al jaren werkt, belangrijke ontwikkelingen in 2020?

- Samen met Tprimair, het ontdekstation en CiST voert Factorium projecten uit in opdracht van gemeente en onderwijs binnen de LEA (Lokale Educatieve Agenda). Hierbij investeren we in arbeidsmobiliteit van leerkrachten met een cultureel talent.
- De KunstTaalRoutines (een mede door Factorium ontwikkelde interdisciplinaire methode): is verder uitgewerkt in pilots op twee scholen. In 2021 wordt hier in samenwerking met Leraar 24 een promotiefilm over gemaakt en in samenwerking met Fontys strategie bepaald om deze methode in de markt te kunnen zetten.
- Evenals vorig jaar gaf Factorium Onderwijs i.s.m. CiST en Art-Fact mede vorm aan de pilot 'Cultuurcoach'. Dit wordt voortgezet in de nieuwe CmK(III) - periode 2021-2024.
- Factorium leverde een substantiële bijdrage aan de totstandkoming van de contouren van een nieuw CMK III kader en programma voor 2021-2024.
- Er is in samenwerking met de landelijke Stichting Méér Muziek in de Klas, schoolbesturen en de Pabo een nieuwe digitale inspiratietoer voor het onderwijs in Tilburg georganiseerd. Dit als aftrap voor het vormen van peer-platform voor kennisdeling voor muziekles in de klas, voor

leerkrachten, vakspecialisten en vakdocenten. Het vormde de opmaat voor een nieuw lokaal Muziekakkoord.

- Achter de schermen is er hard gewerkt aan het reorganiseren van de werkprocessen en het digitaliseren en automatiseren van de administratie. Factorium ging werken met nieuwe softwarepakketten zoals Yesplan en Office 365.
- Op het gebied van PR & Communicatie werd geïnvesteerd in een [nieuwe website](#), waardoor Factorium Onderwijs beter vindbaar en zichtbaar is. Op deze site is ook veel ruimte voor de kunstvakdocenten, het gezicht achter het aanbod.
- De invloed van corona op onze activiteiten is groot geweest. Factorium heeft, als gevolg van gesloten scholen, vele projecten moeten aanpassen of uitstellen, wat een negatief effect heeft gehad op onze omzet en bereik. Gelukkig werkt Factorium met creatieve mensen waardoor toch vaak goede oplossingen op maat werden gevonden. Ingezet werd op het zo veel mogelijk beperken van de verliezen.
- Aan het **CMK II programma** nemen in Tilburg 34 PO scholen (57% van alle scholen) deel en in Goirle alle 7 de PO scholen, wat in landelijk perspectief een hoge deelnamegraad is. In de uitvoering van CMK II wordt in Tilburg intensief samengewerkt met bureau CiST. In Goirle voert Factorium zelf de rol van projectleider en adviseur uit. Factorium is in Tilburg penvoerder en projectverantwoordelijke. De projectleiding berust bij bureau CiST, in 2020 verzelfstandigd. In Tilburg en Goirle (waar de uitvoering van het gehele CMK programma door de gemeente Goirle bij Factorium belegd is) werden in 2020 samen 13.266 leerlingen bereikt.
- Ook de regeling **Impuls Muziekonderwijs** wordt door Factorium zowel in Tilburg als in Goirle uitgevoerd. Daarin werden in totaal 5.292 leerlingen bereikt.
- In Goirle is de **Muziekmatch** in gang gezet (vervolg op de regeling Impuls Muziekonderwijs) in samenwerking met Stichting Edu-Ley, Jan van Besouw, Factorium Podiumkunsten en Harmonie O&U.
- Factorium voerde in 2020 in opdracht van en in samenwerking met Xpect Primair een groot (meerjarig) muziekonderwijsproject met 3 scholen uit, waaraan 991 leerlingen deelnamen.

3. EXPEDITIE

EXPEDITIE	2020	2019	2018
projectdeelnemers	660	3.180	2.115
aantal bezoekers	2.681	6.880	5.409
aantal projecten	6	27	24

Het tweede jaar in het bestaan van Buro Expeditie was een turbulent jaar waarin niettemin toch veel tot stand werd gebracht. Veel nieuwe initiatieven kwamen tot bloei en groei en evenzoveel werden er getraineed door alle Corona maatregelen.

3.1. LINK Jongerentheater

Een provincie-breed uitgevoerd project gericht op repertoireontwikkeling van theaterteksten voor jongeren. Om die reden wordt het project ook (van harte) ondersteund door de Provincie Noord Brabant; niet alleen in 2017-2020 maar opnieuw voor 2021-2024. Deze editie is de tweede helft van

in totaal 10 teksten en uitvoeringen met als doel nieuw repertoire voor jongerentheater te ontwikkelen en beschikbaar te maken voor makers die werken met grote groepen jongeren. In 4 jaar 10 schrijvers, 10 makers, 120 – 150 spelers in de leeftijd van 12 – 18 jaar voor ca. 500 mensen publiek. In 2020 (start al in september 2019) konden we 5 jonge professionele theaterschrijvers de opdracht geven 5 teksten voor het jongerentheater te leveren. Vijf groepen uit Brabant repeteerden met 5 jonge theatermakers aan een voorstelling. Maar van definitieve uitvoeringen in mei 2020, en ook de uitgestelde in oktober 2020, is het niet mogen komen. In plaats daarvan werkten we met 3 kleine groepen van elk 5 spelers, 1 maker en 1 schrijver twee dagen aan het maken en spelen van theater met en door jongeren. Het leverde 3 nieuwe prachtige teksten op, en 3 kleine gespeelde voorstellingen voor 20 man publiek. Meer publiek mocht er niet bij zijn.....

Resultaat van 4 jaar LINK (2017-2020) is tastbaar gemaakt in 200 kistjes waarin de 10 nieuwe jongeren-theaterteksten. Deze zijn uitgedeeld aan makers en jongeren werkzaam of met affiniteit met jongerentheater. Een nieuwe aanvraag voor 2021 – 2024 werd door de Provincie Noord Brabant gehonoreerd met het hoogste puntenaantal op artistieke kwaliteit.

3.2. Weekendschool

De samenwerking met de IMC Weekendschool bestaat 10 jaar. 50 kinderen van 10 – 14 jaar kregen 4 zondagen theaterlessen en gaven in 4 groepen een kleine presentatie aan elkaar, dit jaar vanwege Corona niet voor ouders en familie. Zo'n 50 kinderen namen deel samen met 6 jongerenbegeleiders IMC (14 – 17 jaar). Voor dit project werd een gift verworven van 1.500 bij het JopieFonds.

3.3. Zin-in-Circusdagen

Deze dagen doen we i.s.m. Circolo. Het festival Circolo en ook de Zin-in-circusdagen zijn niet doorgestaan vanwege de Coronamaatregelen.

3.4 URBAN HOUSE

Hiermee werkt Factorium in de komende twee jaar aan het ontwikkelen van Urban Talent met ondersteuning van het Fonds voor Cultuur Participatie (FCP). Dit ligt in de lijn van de ontwikkeling van Urban House Tilburg waar we de komende jaren samen met culturele partners in de stad (Hall of Fame, Theater Tilburg, Tilburg Dansstad, KunstLoc) aan werken.

Ook onderstaande activiteiten hadden in 2020 serieuze hinder van de coronamaatregelen. Soms konden ze doorgaan, soms niet, soms in aangepaste vorm, soms met maar weinig deelnemers, soms online en soms via live-stream.

- **Urban Nights en Open Jams.** Gedurende het hele jaar is de dinsdagavond de UrbanNight met 6 classes in urban dancestyles (gemiddeld 75 deelnemers per week) en een open floor met gemiddeld 35 deelnemers per week (open inloop om te komen dansen in de foyer).

- Talentontwikkeling **Jonge Maker** Urban Dance Theatre. Tweejarig traject voor Urban Dancer Jeroen Meyer, loopt tot juni 2021. 2020 maakte Jeroen een duet met 2 danseressen en voerde deze 2 x uit in juni 2020 voor steeds 30 man publiek, de dan toegestane norm.
- Talentontwikkeling **Jonge Maker** Urban Dance Theatre Ryan Rademakers. Met ondersteuning van het VSB fonds en Factorium maakt Rademakers de voorstelling Presence waarvoor hij ook de muziek componeerde en uitvoerde. De voorstelling werd 2 x gespeeld in juni 2020 voor steeds 30 man publiek, de dan geldende norm.
- **Social Grooves**. Deze maandelijkse urban music-nights (hiphop en rap) en open-mic heeft 4 keer plaatsgevonden in aangepaste vorm, online, en via streaming. Elke editie zijn er 8 – 10 acts van zangers, dj-s en rappers. We deden 2 keer een editie vanuit huis, met de rapper op zijn eigen bank via facebook en instagram. Twee edities deden we vanuit onze Studio Six met live-stream. Dat was een behoorlijke upgrade van de kwaliteit. Per avond in totaal zo'n 500 kijkers die af en aan in- en uitloggen.
- **Urban Circus**. Afgelast vanwege Corona: Samenwerking met Fontys ACAPA en Circolo werken 4 studenten van Circusopleiding Fontys en 4 urban dancers samen in een LAB van 3 werkdagen aan nieuw bewegingsidoom gebaseerd op ieders persoonlijk bewegingstalent en – beheersing. Er zijn geen repetities geweest en al helemaal geen uitvoering en geen festival Circolo.
- **Studio Six**. In januari 2020 geopend: Studio Six, voor urban music activiteiten, dj, beats, rap i.s.m. Max de Beijer van ToTheMax, Zeno en Megas. Wisselend vonden hier classes plaats, individueel en in groepjes. Zeno en Megas treden hierin op als zelfstandig ondernemer bij Factorium in huis.
- **Nieuw: Stark Ravin' Mad**. Voor het concept Stark Ravin' Mad ontwikkelde Factorium een format voor talentontwikkeling in de urban scene dat gehonoreerd werd door het FCP. Vier jaar lang gaat Factorium binnen dit programma jaarlijks 8 urban dance talenten opleiden door het maken en uitvoeren van een eigen solo.

- **NO JOKE.** Factorium ontwikkelde een format voor urban talentontwikkeling voor urban dance en music dat gehonoreerd werd door de Provincie Brabant via de Impulsgelden regeling. In twee jaar werkt Factorium m.b.v. deze impuls toe naar een stevig Urban House door het ontwikkelen, opzetten en uitvoeren van bovenstaande programma's. Zoals gezegd; in 2020 met horten en stoten uitgevoerd. Wat we deden:
 - Ready2Rock battles 2 x voor kinderen
 - Breaking Sundays, trainingszondagen breakdance
 - Start van crew jongeren urban dance (Jeroen Meijer en Chilton)
 - Start van crew kinderen 6 – 14 jaar (Navin Roepan)
 - Urban Nights verder uitgebouwd (waar mogelijk)
 - Social Grooves naar een hoger niveau brengen
 - Samenwerking opzoeken en verstevigen

3.5. SPECIAL FACTORY

In de Special Factory zijn alle Factorium activiteiten voor kwetsbare ouderen en mensen met een (verstandelijke) beperking ondergebracht. Veel kon in 2020 niet doorgaan.

3.5.1. Kwetsbare ouderen

In 2020 hebben we met Het Theater van Meet & Greet een concept ontwikkeld en waar mogelijk, uitgevoerd in het zorgdomein voor kwetsbare ouderen. Wat we konden doen in coronatijden is het concept stevig door ontwikkelen. Dat deden we samen met het platform Het Plein (werktitel was Who is There?) van de Performance Support Group en Thebe Zorg Thuis BV. Een aanvraag voor verdere ontwikkeling en uitvoering (2021 – 2023) is gedaan bij FCP.

- Avondje uit:
 - Opzet i.s.m. Avondje uit programma voor eenzame jongeren. 8 deelnemers in 1ste sessie.
 - In januari 2020 doorgezet. Daarna zijn alle sessies afgelast.
- Thebe-Elizabeth Goirle:
 - Wekelijkse bijeenkomsten voor zorgbehoefte mensen zowel lichamelijk als met NAH.
 - 2 groepen orkest, totaal 25 deelnemers
 - dansen met peuters, 10 peuters en 10 ouderen gemiddeld genomen
 - deze lessen zijn voor een groot deel komen te vervallen.
- Cultuurbelevingsbijeenkomsten bij verschillende zorginstellingen van De Wever zijn, als gevolg van de corona maatregelen, voor deze kwetsbare doelgroepen allemaal komen te vervallen.
- Factorium werkt intensief samen met Andrew Greenwood (Switch2Move) in de ontwikkeling van dans voor mensen met beginnende Parkinson of Alzheimer omdat we ervan overtuigd zijn dat het belangrijk is dat iedereen zo lang mogelijk kan blijven deelnemen in- en aan- de samenleving ondanks hindernissen. Vanuit die overtuiging is Factorium tevens in gesprek met collega's als Sounding Bodies (Factorium docente Jacqueline Hamelink), dansgroep Corpo Maqina en Stoute Schoenen om te zoeken naar mogelijkheden tot samenwerking en de mogelijke totstandkoming van een Centrum voor Cultuur en Gezondheid.

3.5.2. Mensen met verstandelijke beperking

Deze groep hoort bij de kwetsbaren van de samenleving. Veel hebben we niet kunnen en niet mogen doen omwille van de bescherming van deze mensen.

- TOF voorstelling afgelast. Wat deden we wel?
 - 14 spelers met een verstandelijke beperking repeteren wekelijks. Veel repetities konden niet plaatsvinden ook niet via alternatief internet. De docenten hielden zo goed als dat ging persoonlijke contact via online ontmoetingen, gingen langs de deur met een werkopdracht en een praatje.
- Andere Koek: de voorstelling werd afgelast. Wat deden we wel?
 - Jongeren met en zonder verstandelijke beperking repeteren samen wekelijks aan een voorstelling.
 - 8 mensen met een beperking, 3 stagiaires van MBO opleiding artiest, 1 stage HBO Docent drama.
 - De wekelijkse repetities zijn halfslachtig door kunnen gaan, dan weer wel, dan weer niet. De docenten hielden contact via online ontmoetingen, gingen langs de deur met een werkopdracht en een praatje. Inmiddels is iedereen digitaal op de rit en worden er on-line repetities gedaan in kleine groepsbezetting.
 - SENS speciaal talentontwikkelingsproject voor jongeren met een verstandelijke beperking
 - FCP honoreerde de aanvraag voor een 2 jarig – talentontwikkelingstraject (21-22) voor jongeren met een verstandelijke beperking. Jaarlijks 6 talenten maken hun eigen solo en voeren deze uit voor publiek.
 - Stichting Jacques de Leeuw en Stichting ZorgSaam dragen bij.

3.5.3. SOCIAAL DOMEIN

I.s.m. The Living Museum werd in 2019 een theaterproject opgestart dat een uitloop had in 2020. Theater met- en voor- mensen met geleefde ervaring. Spannend maar ook – zo bleek na afloop - buitengewoon waardevol voor alle betrokkenen. Twee van de deelnemers kozen voor een vervolg bij Factorium Theatermakers, wat bijzonder is omdat de drempel voor deze doelgroep doorgaans hoog is. Een project dat zeker voor herhaling vatbaar is. Post-corona natuurlijk.

4. VERHUUR

EVENTING	2020	2019	2018
Voorstellingen	83	249	171
Aantal verhuringen	3.633	5.207	5.007
Aantal bezoekers Factorium Theater	4.261	23.039	17.833
Bezoekers Verhuringen	24.764	29.957	32.362
Goirle aantal events	-	54	40
Goirle events publieksbereik	-	5.485	4.300

Uitgesplitst naar groepen en individuele verhuringen

Verhuringen	aantal verhuringen			aantal bezoekers		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Extern groepen	26	120	78	2.969	12.201	8.399
Intern groepen	57	129	93	1.292	10.838	9.434
individuele verhuringen	3.633	5.207	5.007	24.764	29.957	32.362
Totaal	3.716	5.456	5.178	29.025	52.996	50.195
prestatie-eis	1.500	1.500	1.500	35.000	35.000	35.000

4.1. Algemeen

De start van 2020 was veelbelovend met een bijna geheel gevulde planning met boekingen voor de verhuur. Echter in februari 2020 kwam hierin een drastische verandering nadat Covid-19 Nederland had bereikt en het kabinet vergaande maatregelen afkondigde. De annuleringen stroomden binnen. Factorium heeft uit coulance en respect voor de langdurige relatie met haar klanten geen kosten voor de annuleringen in rekening gebracht bij de huurders. Vanzelfsprekend heeft dit een enorme invloed op de exploitatie die er begin 2020 nog rooskleurig uitzag.

Het aantal voorstellingen in 2020 was met 83 voorstellingen, maar liefst 166 voorstellingen en concerten minder dan in 2019. Het totaal aantal verhuringen daalde in 2020 tot 3.716 stuks. Ook het aantal bezoekers in de Factoriumzaal daalde t.o.v. 2019 met bijna 19.000 bezoekers tot 4.261 bezoekers in 2020.

Ter compensatie zijn livestream faciliteiten ontwikkeld en succesvol geïmplementeerd. Voor de benodigde apparatuur is een subsidie aanvraag gedaan en toegekend van 15k door stichting OAK. Deze livestream faciliteiten hebben groeipotentie voor de afdeling verhuur.

De aanvullende inkomsten verworven uit externe verhuur zijn belangrijk voor een gezonde exploitatie. De dans- en muziekstudio's worden intensief gebruikt door FHK in de daluren, alsmede aan individuele kunstenaars/makers, De Nieuwste School en ROC's. De theaterzaal wordt veel gebruikt door culturele partijen die een aanvulling op de Factorium activiteiten bieden, zoals het Eurregio Jeugd Orkest en Kamermuziekensemble, het Nederlands Blazers Ensemble of andere regionale, provinciale of landelijke culturele koor-, muziek-, dans- of theaterwedstrijden of voorrondes daarvoor.

Faciliteiten, middelen, kennis en kunde zijn bij Factorium voldoende aanwezig om organische groei te verwezenlijken. Een nog betere exploitatie en grotere naamsbekendheid en aantrekkingskracht kan worden gerealiseerd door intensieve samenwerking met de afdeling marketing en communicatie. De eerste aanzet is gegeven in 2020 en biedt perspectief door het intensiveren van de acquisitie bij de doelgroepen.

Het nieuwe planningssysteem "Yesplan" is succesvol geïmplementeerd maar heeft nog enige aanpassingen. De informatie in het planningssysteem is voor alle gerelateerde personen te allen tijden ter inzage beschikbaar.

4.2. Huur van externe locaties

In Tilburg verzorgt Factorium lessen en cursussen op diverse externe locaties.

- De locatie Koningsoord is, na drie jaar vruchteloze gesprekken met het bestuur van De Schalm, verlaten. Veel noodzakelijke punten van het programma van eisen zijn nooit gerealiseerd en bleken ook niet alsnog te kunnen worden gerealiseerd. Te hoge temperaturen als gevolg van constructiefouten, slechte ventilatie, weinig- of helemaal geen daglichttoetreding maken de faciliteiten ongeschikt omdat ze eenvoudigweg niet voldoen aan elementaire arbo-eisen. Factorium vond een alternatief in Berkel Enschoot in Muziekhuis Concordia en de Sint Cecilia school.
- In de wijk De Reeshof werden de lessen gegeven in het Beatrix College. Dat gaf in 2020 aan daarmee te willen stoppen omdat de beheerkosten voor het BC hoger waren dan de opbrengsten. Factorium heeft in 2020 opnieuw onderdak gevonden in het scholencomplex de Grote Beemd en voor sommige activiteiten in Centrum de Heyhoef.
- De locatie CC Jan van Besouw werd in 2020- en wordt in 2021 en 2022- voor Factorium activiteiten verder afgebouwd als gevolg van het besluit van de gemeente Goirle.
- Voor sommige activiteiten maakt Factorium gebruik van de Tiliander in Oisterwijk, BS de Wichelroede in Udenhout of de kerk van de Zusters van Liefde in Tilburg Centrum.
- In het Wijkcentrum De Back in Tilburg West verzorgde Factorium in 2020 danslessen voor kinderen. Door de terugval van deelnemersaantallen als gevolg van de corona pandemie en de (gedwongen) verzelfstandiging van docenten als gevolg van de volledige afbouw van lessen in Goirle is in goed overleg met de docent besloten dat de danscursussen door de zelfstandig werkende docent worden voortgezet.
- Factorium was met haar bestuurder ook in 2020 actief vertegenwoordigd in diverse gremia in de Reeshof teneinde de culturele ontwikkeling in de Reeshof ook bestuurlijk en strategisch te ondersteunen. Onderzocht wordt of een gezonde exploitatie van een BuurtCultuurHuis in de Reeshof mogelijk is i.s.m. de Kinderopvanggroep in de voormalige school Heerevelden. Die exploitatie beoogt het cultureel *faciliteren* van het cultureel jongeren kapitaal van de Reeshof en is daarmee (veel) meer dan "het huren van een lokaal". Het is een stap naar een potentieel nieuwe toekomst voor een grootstedelijke cultuurorganisatie.

#5 MARKETING & COMMUNICATIE

5.1. STRATEGISCH

De opdracht in 2018, 2019 en 2020 van de Raad van Toezicht aan de bestuurder was een betere zichtbaarheid van Factorium te realiseren. Maar hoe val je op in een groeiende vrijetijdssector waarin steeds meer culturele aanbieders, maar ook vele binnen- en buitenactiviteiten die worden georganiseerd zoals cultuur-, eet- en muziekfestivals strijden om de aandacht van hetzelfde publiek. Hoe zorg je voor voldoende toestroom van deelnemende cursisten, top-stroom potentials en evenementenbezoekers? Hoe bedien je de inclusieve stad?

En toen was alles anders...

Na een succesvol en bedrijvig jubileumjaar (2019) moest begin 2020 het roer volledig om door de Corona crisis. Lessen, activiteiten en events werden van maart t/m mei in fysieke vorm op onze locaties geannuleerd en uit de agenda's van de docenten en deelnemers geschrapt. Online onderwijs kwam daarvoor in de plaats.

Never waste a good crisis

Om in verbinding te blijven met de deelnemers/de Factorium communities werd voor deze periode nieuwe online programmering bedacht in de vorm van Talent Nights (dans / theater / musical / urban / muziek), masterclasses, online hiphop events (Social Grooves) en aangepaste eindpresentaties van de cursus/lesgroepen. Deze werden grotendeels d.m.v. livestreams uitgezonden op de Facebookpagina. Factorium intensiverde de samenwerking met het musicalplatform Musicalsites.nl (16k volgers) en deed onderzoek naar samenwerkingen met andere online media platforms met een groot bereik in andere kunst disciplines. Deze stille periode bood de ruimte – en schiep de noodzaak - om nieuwe social media kanalen te ontwerpen en te realiseren voor o.a. de vooropleidingen MAF (musical) en RAAC (muziek). Ook de theaterafdeling (jongeren) kreeg een eigen online hang-out.

Jong en online awareness

In coproductie met de docententeams gingen jonge deelnemers aan het vloggen. Dat leverde in Corona-tijd uniek beeldmateriaal op. De sterke focus op *nog meer online verbinden* heeft ertoe bijgedragen dat onze volgersgroepen en hun betrokkenheid groeide. De mate van betrokkenheid bepaalt mede het bereik (eigen/nieuwe fans) bij berichtgeving. Positief is dat ongeveer 30% van de volgers van Factorium berichtgeving (video's) deelt met de achterban. Opvallend is dat door deze deel-acties de video's door ongeveer 50% *niet* volgers toch werden bekeken.

Uit de statistieken is op te maken dat de berichtgeving een hoog organisch bereik kent. Dat is positief te noemen omdat organisch, onbetaald bereik op social media een krachtige tool is in marketing en communicatie. Dat komt mede door de actieve volgersgroep van Factorium Facebook en Instagram. Omdat de berichtgeving ver reikt (de eigen volgersgroep en de netwerken van de volgers) is Factorium ook interessant voor partners die via de Factorium social mediakanalen nieuwe kunst/cultuur geïnteresseerden willen bereiken.

5.2. BEREIK SOCIAL MEDIAKANALEN 2020

- **Facebook:** van 3.500 volgers op 1 jan 2018 naar 5.547 volgers op 31 dec 2020.
- **Instagram:** Van 0 volgers op 1 jan 2018 naar 2.358 volgers op 31 dec 2020.
- **Video score Facebook:** de Factorium video's werden 109.784 keer bekeken waarvan 96.254 organisch bereik en 13.529 betaald bereik. In totaal tellen we in 2020 zo'n 218.4000 videoweergaven van min. 3 sec. Totale betrokkenheid bij de gepubliceerde video's in 2020 was 9.500 mensen op basis van 58,8% eigen plaatsingen en 41,1% door deelacties.
- **YouTube 2020:** De Factorium video's werden op YouTube ruim 27.500 keer bekeken.
- **Facebook events 2020:** Door de Corona crisis werden veel evenementen geannuleerd. De eindscore is daarom niet opgenomen in dit overzicht omdat het een onrealistisch beeld zou geven.

5.3. RESULTATEN ONLINE PROGRAMMERING IN CORONATIJD

14 mei	MusicAllFactory in Concert - 15.000 views - Bereik via Musicalsites
28 mei	RAAC Unplugged - 3.900 views - 7.000 geschat bereik
4 juni	Urban Open Class Breakdance - 2.200 views - 4.300 geschat bereik
11 juni	Topstroom Masterclass Night - 2.700 views - 3.800 geschat bereik
13 juni	RAAC Showcase - 6.000 views - 12.000 geschat bereik
17 juni	Open Slagwerkles - 934 views - 2.300 geschat bereik
27 juni	Sprokkelrock live sessies - 4.800 views - 12.000 geschat bereik
2 juli	Documentaire voorstellingsgroep No Guts No Glory - 450 views - 1.100 geschat bereik
10/11 juli	MusicAllFactory Academy Week - 16.000 views - Bereik via Musicalsites
13 juli	Zomerweek Talent Night Dans & Theater - 2.100 views - 4.600 geschat bereik
14 juli	Zomerweek Talent Night Muziek - 1.700 views - 3.800 geschat bereik
15 juli	Zomerweek Talent Night Muziektheater - 6.500 views - Bereik via Musicalsites.nl
16 juli	Zomerweek Talent Night Muziek - 3.700 views - 9.200 geschat bereik

Het cursusjaar 19/20 werd in stijl afgesloten met de Factorium Zomerweek. Een week vol workshops, werksessies en presentaties in en rondom het hoofdgebouw. Kinderen, cursisten, studenten en profs konden volop meedoen, meeluisteren en meekijken – online maar ook live (met beperkingen) vanuit de dans/popstudio's en onze theaterzaal.

Het *nieuwe* Factorium seizoen werd in september afgetrapt met de Alegria Schoolbandcompetitie en een dans- en openingsweekend. Op het programma stonden diverse, gratis te volgen, workshops. Van september t/m november organiseerde Factorium voordat de 2^e lockdown van kracht ging, diverse urban activiteiten voor kids, jongeren en jong volwassenen. Op het programma stonden Social Grooves hiphop broadcast, The Next Step Battles van Downtown Promotions, een presentatie (FEAR) van urban arts talent Jeroen Meijer en Ready 2 Rock Breakdance Battles. Omdat Factorium 2020 op een mooie en culturele manier wilde afsluiten, organiseerden we samen met stadvanmakers.nl (onderdeel van Make it in Tilburg) en in samenwerking met verschillende

creatieve en culturele partners zoals Het Zuidelijk Toneel, Theater de Nieuwe Vorst, Cinecitta, Bibliotheek de Lochal, Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Hall of Fame, Theaters Tilburg: T*AGENCY, Ateliers Tilburg (and many more) een gratis, **online Cultuurnacht** voor alle kunst- en cultuurliefhebbers op vrijdag 18 december 2020. Een (beeld)impressie van alle genoemde activiteiten kunt u terugvinden op onze social media kanalen.

In totaal is het bereik in gekeken uren (van enkel video, dus zonder alle foto's, reacties en alle posts die n.a.v. de video's plaatsvonden) 54.400 minuten = 907 uur. Van de ruim 56.000 kijkers heeft 83,4 % de uitzendingen spontaan bekeken en slechts 16,6% via een betaalde advertentie. Dat is ongetwijfeld het gevolg van de sterke internetcommunity die Factorium (m.n. via Facebook, Instagram en YouTube) heeft opgebouwd.

5.4. WAT IS DE OPBRENGST?

Direct na de gedwongen sluiting van de gebouwen zijn we verdergegaan op het internet. In lessen natuurlijk waar dat kon (muziek, en met veel creativiteit zelfs in dans, theater en jawel, musical). Er werd doorgewerkt! Het aantal restitutieverzoeken over die periode bleef beperkt; veruit het grootste deel van de deelnemers bleef Factorium trouw. Dat heeft ook alles te maken met de innovatieve online-initiatieven die we de komende jaren willen door-ontwikkelen omdat ze een structurele uitbreiding van ons werkmogelijk maken, de reeds bestaande online community enorm versterken en daardoor meer deelnemers opleveren vanuit onze missie nog meer mensen in contact te brengen met actieve cultuurbeoefening.

De grote winst schuilt hem in het feit dat een veel groter publiek werd bereikt dat kennis kon nemen van de kwaliteit van deze talentvolle mensen en de productie, dat daarmee een groter bereik van potentials /nieuwe auditanten werd aangesproken en dat de studenten een sterke digitale productie (veel sterker dan een 'gewone' registratie) aan hun portfolio kunnen toevoegen waarmee ze beter de toekomst in kunnen.

5.5. MARKETING & COMMUNICATIE T.B.V. PIJLER ONDERWIJS

De ambitie is Factorium veel meer te profileren t.a.v. onderwijs in activiteiten en berichtgeving. Factorium wil de preferred supplier worden van cultuurproducten- en diensten voor alle scholen in Tilburg en (als het even kan) de (betalende) regio.

Vanaf september 2020 zijn we gestart met het analyseren en het formuleren van doelstellingen voor marketing en communicatie acties voor Factorium Onderwijs. Uitgangspunt: uitstraling van Factorium Onderwijs als dé partner voor cultuuronderwijs in Tilburg, en regio optimaliseren en vergroten.

Factorium Onderwijs is meer dan alleen aanbod maar een stevige partner in cultuuronderwijs! We zetten extra in op informatie- en kennisdeling, achtergrondinformatie en netwerkontwikkeling. In najaar 2020 is gestart met het integreren van Factorium Onderwijs op de nieuwe website van Factorium. Het aanbod in een nieuwe jas, gekoppeld aan nieuwsberichten, een agenda en stories. Dit vraagt om ontwikkeling van nieuwe content zoals lijnen voor nieuwsberichten en formuleren van richtlijnen voor agenda-items en stories. Introductie van de eerste nieuwsbrief Factorium Onderwijs (december 2020), bedoeld voor alle onderwijspartners. In najaar 2020 is dus vooral de basis gelegd zodat we in 2021 verder kunnen werken aan marketingdoelen Onderwijs.

5.6. STAGAIRES OP MARKETING & COMMUNICATIE

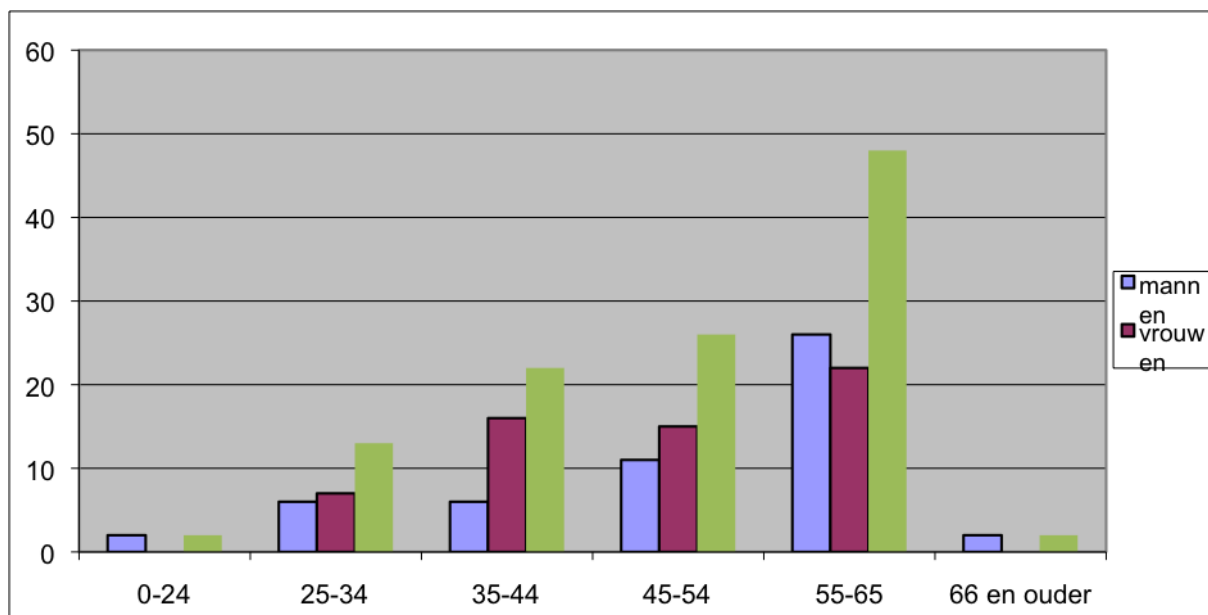
Jonge mensen behoren niet alleen tot een voorname doelgroep van Factorium maar zijn over het algemeen het beste thuis in het dagelijks gebruik van social media, vooral wanneer ze bovendien een opleiding volgen in marketing of eventing. Omdat Factorium zich in de socials steeds meer in the picture speelt vindt een stijging plaats van het aantal stageverzoeken van Mbo studenten uit Tilburg. Factorium wil stagiaires zorgvuldig kunnen begeleiden. Zo kon Factorium in 2020 twee young marketing potentials van de opleidingen De Rooi Pannen en ROC Tilburg een stageplaats bieden. De stagiaires werkten gedurende het jaar mee aan de productionele voorbereiding en uitvoering van onze livestreamproducties (Talent Nights) en verzorgden de social media content voor onze corporate kanalen. Tevens leverden deze jonge mensen een belangrijke bijdrage aan de strategische optimalisatieslag voor (de toekomst van) de social mediakanalen. Ook voor 2021 staan stagiaires (ook HBO i.s.m. Fontys Academy for Creative Studies) klaar.

#6 PERSONELE CIJFERS 2020

Per 31 december 2020 is het personeelsbestand als volgt samengesteld:

	2020		2019	
	personen	fte	personen	fte
Totaal aantal personeelsleden met een dienstverband	113	42,95	127	50,36
Totaal aantal personeelsleden gedetacheerd	2	2,00	2	2,00
Aantal mannen	53	21,04	60	23,17
Aantal vrouwen	60	21,89	67	27,19
Verdeeld in:				
Onderwijzend personeel	79	19,42	92	25,78
Overige medewerkers primair proces	11	5,95	12	7,64
Overhead Directie, lijnmanagement	6	3,94	6	3,94
Overhead Financieel, Control	6	4,42	6	4,74
Overhead Informatisering, Automatisering	1	0,80	1	0,80
Overhead Marketing, Communicatie	2	1,80	2	1,80
Overhead Facilitair, Gebouwenbeheer	8	6,62	8	5,66
Totaal	113	42,95	127	50,36

Leeftijdsdiagram per 31 december 2020:

Verzuim:

In dit verslagjaar bedroeg het verzuimpercentage 3,5% (2019: 4,1%).

#7 RAAD VAN TOEZICHT EN O.R.

7.1. GOVERNANCE

Factorium Podiumkunsten realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarden te creëren en over te dragen. De organisatie past de principes van de Code Cultural Governance toe.

Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. Daartoe is in 2012 een Reglement Raad van Toezicht opgesteld. De bestuurder en de toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

De raad is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. De raad heeft in 2020 na afloop van enkele vergaderingen in afwezigheid van de bestuurder het eigen functioneren kritisch onder de loep genomen. De raad heeft in 2020 stappen gezet de inclusiviteit en culturele diversiteit t.a.v. haar eigen samenstelling te bevorderen. In 2020 werden gesprekken gevoerd met mevrouw Hind Hakki en was zij bereid per 10 december 2020 toe te treden tot de RvT van Factorium. Ze voegt met haar kennis, kunde en achtergrond een nieuwe dimensie toe aan deze Raad van Toezicht.

Jaarlijks voert een delegatie van de raad, waaronder de voorzitter een functionerings- en beoordelingsgesprek met de bestuurder. Mede op basis van dit traject stelt de RvT de beloning van de bestuurder vast, passend bij het landelijk bezoldigingsbeleid. De bestuurder is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. Op 13 oktober sprak de RvT met de Ondernemingsraad. Hierin werd de gang van zaken in de onderneming besproken en getoetst.

Interne controle en risicobeheersing

De Raad van Toezicht maakte zich in 2020 ernstige zorgen over de financiële ontwikkeling als gevolg van de epidemie. Daarom kreeg het stimuleren van interne controle extra accent en lag de focus op risicobeheersing. In goed en regelmatig overleg met de bestuurder gedurende het kalenderjaar zijn de noodzakelijke stappen gezet en zijn de risico's adequaat gemanaged. De belangrijkste agendapunten daarnaast waren: het Beleidsplan 2021-2024, Jaarverslag 2019, de Begroting 2021, monitoring op basis van de 8 maanden rapportage en de wens 3 x per jaar tot een 4 maanden rapportage te komen en het managen van de gevolgen van het besluit van de Gemeente Goirle.

De Raad van Toezicht is in 2020 zesmaal bijeengekomen. Er wordt constructief en in goede sfeer vergaderd. Binnen de samenstelling sluiten de competenties en de kennisgebieden goed op elkaar aan. De Raad heeft in 2020 ook haar eigen functioneren kritisch gewogen. De Raad van Toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. De (toepassing van de) codes Fair Practice en Code Culturele Diversiteit werden door de raad besproken in het kader van het Meerjaren Beleidsplan 2021-2024.

7.2 SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT IN VERSLAGJAAR

Voorzitter:

- Mevrouw J.W.M. Buys

Leden:

- Mevrouw A.C.A. Bresson – de Jongh
- De heer H. Vinken
- De heer P. F.A.M. van Boekel RA
- Mevrouw I. C.C.M.M. van de Pas
- Mevrouw H. Hakki (toegereden 10 december 2020)

Ambtelijk secretaris:

- De heer K. Büster - hoofd Bedrijfsvoering Factorium

7.3. RELEVANTE NEVENFUNCTIES

Mevrouw J.W.M. Buys

- Vice-voorzitter Raad van Toezicht Fonds Cultuur Participatie
- Ambassadeur muziekonderwijs
- Voorzitter Raad Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Nutsscholen Geldrop
- Vice-voorzitter Raad van Toezicht Erfgoed Brabant

Mevrouw A.C.A. Bresson - de Jongh

- Lid RvT Het Zuidelijk Toneel

De heer H. Vinken

- Voorzitter Stichting Kunstpodium T

De heer P.F.A.M. van Boekel RA

- Raad van Toezicht van de stichting Het Zuidelijk Toneel
- Raad van Toezicht van de Stichting Spiegelglasfonds te Tilburg
- Raad van Toezicht bij Kredietunie Tilburg
- Raad van Toezicht van de stichting De Krachtcentrale 013
- Raad van Toezicht van de Stichting Broodje Aap & Linke Soep

Mevrouw I.C.C.M.M. van de Pas

- Lid Raad van Toezicht Centrum voor Ondernemerschap Fontys Hogescholen
- Lid Dagelijks Bestuur Sector Hoger Economisch Onderwijs
- Lid adviescommissie bezwaren en klachten College van Bestuur Fontys Hogescholen

Mevrouw H. Hakki

- Geen nevenfunctie

7.4. ROOSTER VAN AFTREDEN

Rooster van aftreden						
Naam	Titel	datum in functie	herbenoeming	aftredend	datum in functie volgens KVK	
Ans Buys	Voorzitter	16-12-2014	dec.-18	dec.-22	16-12-2014	
Antoinette Bresson	lid	30-11-2017	nov.-21	nov.-25	01-01-2018	
Henk Vinken	lid	17-04-2014	apr.-18	apr.-22	27-02-2014	
Ilse van der Pas	lid	06-06-2019	jun.-23	jun.-27	06-06-2019	
Paul van Boekel	lid	14-02-2019	feb.-23	feb.-27	14-02-2019	
Hind Hakki	lid	10-12-2020	dec.-24	dec.-28		

De formele inschrijving van mevr. Hakki bij de KvK heeft op het moment van verslaglegging nog niet plaatsgevonden.

7.5. SAMENSTELLING ONDERNEMINGSRAAD ULTIMO 2020

- De heer H. Brouwers – voorzitter
- De heer G. van der Heijden – vice voorzitter
- Mevrouw V. Rijckmans – secretaris
- Mevrouw H. Bastiaens – lid (tot 13-10-2020)
- Mevrouw M. Sanders – lid (vanaf 12-5-2020)
- Mevrouw C. Bol – lid
- De heer J. Stoffels – lid
- De heer F. Vugs – lid

Mevr. Sanders verving tijdelijk mevr. Bastiaans i.v.m. zwangerschapsverlof. Mevr. Bastiaans verliet na haar verlof de OR waarna mevr. Sanders vast werd toegevoegd als lid van de OR. De ondernemingsraad en de bestuurder kwamen in 2020 zesmaal bijeen in een overlegvergadering. Een enkele maal is de bestuurder aangeschoven bij een enkel onderwerp op verzoek van de OR. Het overleg verliep in 2020 steeds in een plezierige sfeer en constructief vanuit het gedeelde belang om Factorium een gezond, succesvol en bedrijf te laten zijn, dat goed is voor haar werknemers. De ondernemingsraad verzorgt een eigen Jaarverslag 2020 dat bij Factorium beschikbaar is.

7.6. BESTUURDER

De directeur/bestuurder van Factorium voert zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg met de aangesloten gemeenten. Hij maakt deel uit van het Brabantse Directeurenoverleg (DokC), het bestuur van het directieoverleg van de Culturele Instellingen in Tilburg (Cultuuralliantie) en is bestuurslid van Stichting Tilburg Dansstad (TDS).

L. Sijbers is daarnaast op persoonlijke titel voorzitter van De Raad van Toezicht van Theatergroep Artemis in Den Bosch en voorzitter van de Dorpsraad in zijn woonplaats.